

Розділ II

1. Формування, експертиза цінності документів

1.1. Відомості про проведену роботу та результати щодо ініціативного документування резонансних подій у країні.

У 2024 році продовжено роботу зі збору документів про події широкомасштабного вторгнення рф в Україну. Встановлено зв'язок з одеським осередком громадської організації «Надійний тил» та досягнуто домовленість про передачу документів про діяльність фундації та громадську активність її учасників. Для проведення експертизи цінності відібрані статті про результати діяльності інституції, транспоранти з акцій «Крим – це Україна», відозви-листівки в підтримку проукраїнських мітингів в Одесі (2014-2015), листування волонтерської групи «Надійний тил» про надання грошової допомоги, фотокартки про надання волонтерської допомоги силам оборони.

1.2. Відомості про проведення грошової оцінки документів Національного архівного фонду (за формою):

Протягом 2024 року грошова оцінка не проводилась

Замовники грошової оцінки	Кількість замовників грошової оцінки	Кількість документів НАФ	Оціночна вартість документів (грн.)	Підстава проведення грошової оцінки[1]
1	2	3	4	5

[1] Укладення договорів про передачу права власності або права користування, зберігання, передачу в заставу документів Національного архівного фонду, що є приватною власністю, у випадках, установлених законодавством;

укладення договорів про передачу права тимчасового користування документами Національного архівного фонду, що є державною чи комунальною власністю;

визначення розміру збитків, яких зазнав власник документів Національного архівного фонду внаслідок їх неналежного зберігання, що призвело до пошкодження, псування, нестачі, підроблення, розкрадання, незаконного вивезення або незаконної передачі іншій особі, а також знищення;

проведення обов'язкового страхування унікальних документів Національного архівного фонду, а також страхування інших документів Національного архівного фонду у разі їх депонованого зберігання, реставрації, експонування чи іншого користування за межами архівних установ;

інших випадків, передбачених законодавством.

1.3. У разі приймання документів із виборів зазначити назву виборів та надави інформацію за формою:

Протягом 2024 року документи із виборів не надходили

№ з/п	Приймання та	Одиниця	Показники обсягу робіт	Примі-тка***
-------	--------------	---------	------------------------	--------------

	описування	виміру	Всього по області (Україні)	Центральні державні архіви	Державні архіви областей	Архівні відділи райдерж-адміністрацій	Архівні відділи міських рад	Трудові архіви	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Документів, що надійшли від виборчих комісій:								
1.1	постійного зберігання;	од. зб.							
1.2	з кадрових питань (особового складу).	од. зб.							
1.3	тимчасового зберігання (управлінські)	од. зб.							
1.4	тимчасового зберігання (пакування)*	пакування/ кг							
2.	Документів, що відбивають події, пов'язані з виборами:								
2.1	фотодокументи;	од. обл.							
2.2	фонодокументи;	од. обл.							
2.3	відеодокументи;	од. обл.							

2.4	електронні інформаційні ресурси;	од. зб.							
2.5	агітаційна та інша документація	од. зб.							
3.	Кількість сформованих архівних колекцій**	колекція							

*Опломбовані та опечатані пакування (коробки, архівні бокси, мішки) з виборчими бюлетенями та списками виборців

**За результатами збирання документів та ініціативного документування виборчої кампанії

***Зазначаються причина неупорядкування документів та їх кількість

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1.4. Стан науково-технічного опрацювання документів за формою:

№ з/п	Назва видів робіт	Науково-технічне опрацювання документів (од. зб.)					
		трудовими архівами	власними силами юридичних осіб-джерел комплектування архіву	приватними підприємствами (підприємцями)			
1	2	3	4	5			
1.	Управлінської документації постійного зберігання		17457				
2.	Управлінської документації тимчасового зберігання						
3.	Документації з кадрових питань (особового складу)	843	14267				
4.	Науково-технічної документації						
5.	Всього:	843	31724				

Робота по протипожежній безпеці в Державному архіві Одеської області проводилась відповідно до вимог державних органів пожежної безпеки, Укрдержархіву та наказів керівництва архіву з цього питання.

Упродовж 2024 року були оновлені всі нормативні документи, які регламентують організацію пожежної безпеки в архіві:

- плани евакуації документів,
- проведення інструктажів і занять з пожежно-технічного мінімуму,
- призначення відповідальних за дотримання протипожежних правил в архівосховищах і робочих кімнатах,
- інструкція з організації пожежної безпеки.

Всі працівники архіву під особистий підпис знайомляться з усіма наказами і нормативними документами по пожежній безпеці.

Проведено два практичних заняття із співробітниками архіву, які проводили запрошені представники органів пожежної безпеки.

У 2024 році всі вогнегасники перезаряджені. Стан пожежної безпеки регулярно заслуховується на засіданнях колегії та апаратних нарадах директора архіву.

Вогнегасниками, згідно норм пожежної безпеки, укомплектовані всі приміщення та сховища архіву. Після закінчення робочого дня будівля знеструмлюється за винятком аварійного освітлення.

Всі пожежні щити доукомплектовані необхідним інвентарем. Дванадцять співробітників архіву відповідальних за пожежну безпеку, пройшли навчання з перевірки знань в Товаристві з обмеженою відповідальністю "Міжгалузевий центр охорони праці та промислової безпеки" і отримали відповідні посвідчення.

Один співробітник архіву відповідальних за електробезпеку, пройшов навчання з перевірки знань в Товаристві з обмеженою відповідальністю "Міжгалузевий центр охорони праці та промислової безпеки" і отримав відповідне посвідчення.

Одинадцять співробітників архіву відповідальних за охорону праці, пройшли навчання з перевірки знань в Товаристві з обмеженою відповідальністю "Міжгалузевий центр охорони праці та промислової безпеки" і отримали відповідні посвідчення.

Протягом 2024 р. здійснено технічне обслуговування діючої системи пожежної безпеки в двох будівлях архіву. Протягом 2024 р. здійснено технічне обслуговування діючої системи охоронної сигналізації в двох будівлях архіву.

У 2024 році проведено низку важливих заходів з посилення охоронної безпеки архіву. Протягом року охорона будівель архіву здійснюється штатними працівниками Держархіву.

У Державному архіві Одеської області діє пропускний режим (наказ від 07 жовтня 2024 р. № 76). Також розроблені інструкції з організації пропускного режиму в будівлі архіву для представників сторонніх організацій.

По периметру будівель та в читальних залах архіву встановлені камери відео спостереження.

Проводиться постійний контроль за станом інженерних комунікацій. Всі кабелі, які укладені на зовнішніх стінах будівлі архіву по вул. Святослава Караванського, 18, закриті пластиковими коробами, замінені всі електрозапобіжники старого зразка на сучасні автоматичні. В обох будівлях встановлені лічильники води, тепла. Всі старі зовнішні і внутрішні трубопроводи систем тепло- та водопостачання замінені на надійні пластикові.

Протягом 2024 року здійснено поточний ремонт кабінету № 4 по вул. Пироговська, 29. Проведено заміну електропроводки у приміщеннях будівель по вул. Святослава Караванського, 18 та вул. Пироговська, 29. Проведено поточний ремонт системи опалення по вул. по вул. Святослава Караванського, 18 та Пироговська, 29. Проведення цих заходів забезпечило безаварійну роботу архіву.

2.2. Зміцнення матеріально-технічної бази архівів з метою покращення зберігання документів НАФ та прискорення їхнього оцифрування.

Протягом 2024 року придбано два пристрою безперебійного живлення та шість резервного живлення.

2.3. Відомості про кількість документів (в оригіналах чи копіях), що надійшли із-за кордону.

Протягом року документи із-за кордону не надходили.

3. Використання інформації документів Національного архівного фонду

3.1. Тематика виставок, радіо- та телепередач, публікацій у ЗМІ, підготовлених за документами архіву.

Державний архів Одеської області за 2024 рік підготував 14 виставок (планувалось 2 виставки), з них 13 онлайн виставок архівних документів і матеріалів (5 нових) та 1 документальну виставку:

1. Онлайн виставка «День Соборності України – символ національного єднання»
2. Онлайн виставка «До 210 річниці з Дня народження Тараса Шевченка»
3. Виставка архівних документів «Історія архівної справи на Одещині» (до 104-ї річниці історії Державного архіву Одеської області)
4. Онлайн виставка «До 100-річчя від дня утворення Одеської філії Театральної майстерні «Березіль»
5. Онлайн виставка «До Дня пам'яті перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років»

Оновлені виставки:

1. Онлайн виставка «До дня пам'яті жертв Голокосту-забуттю не підлягає...»
2. Онлайн виставка «До 153-ї річниці від дня народження Лесі Українки – відомої української поетеси, драматургині, громадського діяча «Збираюсь потрохи в Одесу...»
3. Онлайн виставка «До роковин Чорнобильської катастрофи»
4. Онлайн виставка «До Дня пам'яті жертв політичних репресій»
5. Онлайн виставка «До 28 річниці Конституції України»
6. Онлайн виставка «До Дня Незалежності України».
7. Онлайн виставка до Дня пам'яті жертв Голодоморів «Пам'ятаємо! Єднаємося! Переможемо!»
8. Онлайн виставка «До Дня Гідності та Свободи»

1 документальна виставка «До 80-ї річниці звільнення Одеси від нацистських окупантів» та презентація пересувних документальних виставок «Одещина: 92 роки історії» та «33 роки Незалежності України» (у приміщенні Держархіву).

У розділі «Виставки онлайн» розміщені інформаційні – матеріали: Українського інституту національної пам'яті:

- до Дня Соборності України,
- до Дня пам'яті Героїв Крут,
- до Дня Героїв Небесної Сотні,
- до 10-ої річниці від початку російсько-української війни.
- про депортацію кримськотатарського народу 1944 року»;
- до Дня пам'яті та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні – 08 травня»;
- до Дня Гідності та Свободи.

Телепередачі

Державний архів Одеської області - не планувалися

Публікації

Державний архів області

Публікації працівників Держархіву у наукових виданнях та у ЗМІ (планувалось 2, виконано 5)

Лук'янчук П.Х. Історія польського населення Півдня України на основі документів Державного архіву Одеської області: Програма Міжнародної науково-практичної конференції «Південноукраїнські німецько-польські читання: історія, освіта, соціум». 03 березня 2024 р. м. Миколаїв. Мартиненко О. В., Сугак В. В. Тарас Шевченко в документах Державного архіву Одеської області (до 210-ї річниці з дня народження) // XII Міжнародній науково-практичній конференції «Modern problems of science, education and society». Київ, 5-7 лютого 2024. С. 957-960.

Мартиненко О. В., Столярова В. Г., Сугак В. В. Історія створення Ботанічного саду в Одесі: виставка документів Державного архіву Одеської області // Perspectives of contemporary science: theory and practice. Матеріали IV Міжнародній науково-практичній конференції. Львів, 26-28 травня 2024. С. 1220-1223.

Сугак В.В. Документи скульптора-портретиста Теннера Григорія Самійловича в Державному архіві Одеської області (до 135 річчя з дня народження) // V Міжнародній науково-практичній конференції «Problems of science development in the context of global transformations». Загреб (Хорватія), 01-04 жовтня 2024. С. 115-118.

Стойкова Г. Економіка мови // «Perspectives of contemporary science: theory and practice»: III Міжнародна науково-практична конференція. Львів, 28-30 квітня 2024 р. С. 998-999. Лук'янчук П., Дукова Д. На державне зберігання // газета «Вечірня Одеса». № 35-36 (11379-11380). 02 травня 2024 р.

Лук'янчук П., Дукова Д. На державне зберігання // газета «Вечірня Одеса». № 35-36 (11379-11380). 02 травня 2024 р.

3.2. Кількість документів Національного архівного фонду розсекречених та відсоток таких, що нерозсекречені.

Робота з розсекречування документів не проводилась за відсутності секретних документів Національного архівного фонду.

3.3. Тематика запитів соціально-правового характеру, що переважала у звітному році.

Серед запитів соціально-правового характеру переважали запити: про державну реєстрацію актів цивільного стану 50%; про трудовий стаж та заробітну плату 25%, про майнові питання 10 %, а також надходили запити про перебування (проживання) на окупованій території, примусове вивезення з тимчасово окупованої території, репресії, депортації - 15%. На наступний рік планується така ж тенденція по видах запитів.

4. Міжнародна діяльність

4.1. Перелік укладених міжнародних договорів про співробітництво з архівними установами та іншими організаціями іноземних держав (з додаванням їх копій).

Не укладались.

4.2. Службові відрядження за кордон, проведені міжнародні зустрічі, переговори і участь у міжнародних конференціях, семінарах та інших заходах, що здійснювалися у рамках міжнародного співробітництва та досягнуті домовленості.

20-21 вересня 2024 року директор Державного архіву Одеської області, кандидат наук з державного управління, доцент Петро Лук'янчук з очільником Державної архівної служби України Анатолієм Хромовим, перебуваючи із службовим візитом у кантоні Тічино (Швейцарська Конфедерація) взяв участь у двосторонніх консультаціях з керівництвом Архіву Модерно Університету італійської Швейцарії, у ході яких з учасниками обговорено налагодження двостороннього співробітництва та можливості реалізації спільних проєктів.

Петро Лук'янчук взяв участь у Міжнародному науковому семінарі та інформував учасників про досвід Державного архіву Одеської області у забезпеченні збереження архівних фондів у надзвичайних ситуаціях. Виступив модератором одного з круглих столів на тему «Джерела щодо історії діяльності архітекторів італійської культурної традиції в Одесі», присвяченого збереженню історичної спадщини Одещини.

Участь у міжнародних конференціях, семінарах та інших заходах:

5-7 лютого 2024 року начальник відділу інформації на використання документів НАФ Олена Мартиненко та головний науковий співробітник відділу науково-довідкового апарату Державного архіву Одеської області Валерія Сугак дистанційно взяли участь в IX Міжнародній науково-практичній конференції XII Міжнародній науково-практичній конференції «Modern problems of science, education and society» (м. Київ, Україна), де представили тему: Тарас Шевченко в документах Державного архіву Одеської області (до 210-ї річниці з дня народження).

28-30 квітня 2024 року заступник начальника відділу науково-довідкового апарату, публікації та зовнішніх зв'язків Державного архіву Одеської області Стойкова Галина взяла дистанційно участь в роботі III Міжнародної науково-практичної конференції «Perspectives of contemporary science: theory and practice» (м. Львів, Україна). Тема доповіді «Економіка мови».

26-28 травня 2024 року співробітники Державного архіву Одеської області начальник відділу інформації та використання документів Національного архівного фонду Олена Мартиненко, головний науковий співробітник відділу науково-довідкового апарату Валерія Сугак та головний спеціаліст з питань персоналу Вікторія Столярова дистанційно взяли участь в IV Міжнародній науково-практичній конференції «Perspectives of contemporary science: theory and practice» (м. Львів, Україна), де представили доповідь на тему «Історія створення Ботанічного саду в Одесі: виставка документів Державного архіву Одеської області».

01-04 жовтня 2024 року головний науковий співробітник відділу науково-довідкового апарату Державного архіву Одеської області Валерія Сугак взяла дистанційно участь у V Міжнародній науково-практичній конференції «Problems of science development in the context of global transformations», яка проходила у м. Загреб (Хорватія) та підготувала доповідь на тему «Документи скульптора-портретиста Теннера Григорія Самійловича в Державному архіві Одеської області (до 135- річчя від дня народження)».

4.3. Отримана міжнародна гуманітарна допомога та фінансові ресурси донорської спільноти для забезпечення потреб державних архівних установ в умовах триваючої агресивної війни рф проти України (сканери, вогнетривкі шафи, спеціальні евакуаційні мішки, реставраційні матеріали інше) із зазначенням донора.

Відповідно до договору від 20 грудня 2023 р. №12/23-1F про надання благодійної допомоги на безповоротній та безоплатній основі у натуральній формі укладеним між Науково-технічним товариством "Німецько-Українське товариство економіки та науки" є. V. (Будинок ІНК, Schillerplatz 7, 55116 Майнц), в особі президента Лукаса Августина та Державним архівом Одеської області, в особі директора Петра Лук'янчука.

В рамках міжнародної співпраці по проєкту Допомога культурним установам від Ukrainian Art Aid Center (Німеччина) з метою максимального забезпечення збереження пам'яток, мистецьких та музейних цінностей 09 лютого 2024 року Державний архів Одеської області отримав матеріали і обладнання:

- 1 Жорсткий диск Western Digital Elements Desktop 8TB WDBWLG0080HBK-EESN 3.5" USB 3.0 External Black - 5 шт.
- 2 Жорсткий диск Transcend StoreJet 25M3S 4 TB TS4TSJ25M3S 2.5" USB 3.1 Gen 1 External Iron Gray - 5 шт.
- 3 БФП Canon i-SENSYS MF3010 ч/б - 3 шт.
- 4 Картридж сумісний Canon 725 Extra Patron (PN-725R) - 6 шт.
- 5 Сканери: Czur ET16 Plus - 2 шт.
- 6 Ноутбуки: Notebook ACER TravelMate) CPU: Intel i7, RAM: 16GB, SSD: 512 GB, OS: Windows 11 Pro/ Notebook ACER TravelMate) - 6 шт.

У заключній частині зазначити конкретні проблемні питання, що впливали на повноту реалізації покладених на архівну установу завдань.

Державний архів Одеської області (далі – Держархів) є найбільшим з обласних архівів України і третім за кількістю справ після Центральних історичних архівів у м. Київ і м. Львів. У ньому зберігається більше 13 тис. фондів, у складі яких 2.2 млн справ за 1572-2020 роки, що мають статус документів Національного архівного фонду України.

Будівля, в якій відповідно до рішення Одеського облвиконкому з 1944 року розміщено Головний адміністративний корпус Держархіву – це Бродська синагога, побудована у 1863-1870 роках, колишня культова споруда, передана Одеській іудейській релігійній громаді «Хабад Шомрей Шабос» згідно з рішенням Одеської обласної ради від 19 лютого 2016 року № 61-VII.

У 1944-1954 роках будівлю було реконструйовано та пристосовано під архів. Капітальний ремонт будівлі не проводився від початку її експлуатації (1965 рік), здійснювалися лише поточні ремонти (1986, 1990, 2004 роки).

Аналіз фактичної технічної ситуації свідчить про таке: деформації будинку носять давній характер. Вперше вони були зафіксовані у 1942-1944 роках, а у 1952-1958 роках йшов процес збільшення тріщин до 30 мм. У 1985-1988 роках процес знову активізувався – тріщини збільшилися ще на 15 мм.

У січні 1988 року представниками Одеської філії ремонтно-проектного інституту «Укржитлоремпроект» проведено обстеження технічного стану будівлі та зроблено висновки щодо її аварійного стану. Основною причиною деформації є: «нерівномірні деформації ґрунтів фундаменту в результаті їхнього постійного замочування техногенними й атмосферними водами». Будинок визнаний «старим», а його технічний стан – аварійним. Рекомендації – припинити експлуатацію приміщень з обмеженням доступу людей у будинок, зробити аналіз інженерно-геологічних умов ділянки забудови, оцінку особливостей стану будинку і його дефектів, грамотні ремонтно-відбудовчі роботи.

14 листопада 2003 року в будинку сталася аварія: відбувся відрив стін сховища від стін вежі-пілона, перекіс внутрішніх стін і осідання перекриттів. Відбулися істотні деформації: у лівій частині будинку з'явилися глибокі вертикальні і горизонтальні тріщини шириною до 70-80 мм, західні і північна зовнішні стіни покрилися подовжніми тріщинами. У цілому несучі конструкції втратили свою стійкість і рівновагу.

З моменту аварії спостерігається стійка тенденція до постійного погіршення стану будинку – зафіксовано випадки подальшого руху фундаменту, розриви маячків, поглиблення старих тріщин і поява нових у всіх частинах архіву.

На теперішній час в аварійному будинку знаходиться 5 архівосховищ, в яких зберігається 1 млн справ з найціннішими документами Національного

архівного фонду давнього та новітнього періодів. Значно обмежено прийом громадян – протягом 2003-2008 років читальний зал Держархіву фактично не працював, з 2009 року працює в обмеженому режимі, що негативно впливає на імідж установи.

Протягом 2003-2023 років Держархів постійно виносив на розгляд Одеської обласної державної адміністрації та Одеської обласної ради питання щодо виділення нового приміщення, яке відповідає міжнародним стандартам архівної справи. Але пропозиції, що надходили від органів влади та місцевого самоврядування, були неприйнятними через низку причин – невідповідність визначеним технічним характеристикам, невідповідність за площею, перебування будівель у власності відомств. З 2003 року проблема щодо надання Держархіву нового приміщення не вирішується, незважаючи на розпорядження Президента України від 13 квітня 2005 року № 957/2005-рп «Про невідкладні заходи щодо збереження національних архівних цінностей України», в якому окремо зазначено необхідність забезпечення Держархіву приміщенням, упорядкованим для зберігання архівних документів, роботи працівників та користувачів. Питання порушувалося перед 14 головами Одеської обласної державної адміністрації та головами обласної ради, але так і залишилося без позитивного рішення. Технічний стан будівлі Держархіву є аварійним і продовжує погіршуватись, що унеможливорює збереженість документів Національного архівного фонду, створює загрозу життю й здоров'ю працівників та відвідувачів.

Відсутність необхідних площ не дасть можливості перспективного розвитку і вирішення нагальних проблем формування Національного архівного фонду України, а саме: - приймати документацію від установ – фондоутворювачів, які вимушені зберігати документи у відомчих архівах понад встановлені строки тривалий час (з 1985 року); - перемістити комплекс матеріалів з історії Бессарабії, який наразі зберігається у Комунальній установі «Ізмаїльський архів» (вул. Савицького, 246, м. Ізмаїл) в умовах, які не відповідають вимогам законодавства і сучасним стандартам архівної справи. З метою забезпечення збереженості документів Національного архівного фонду України, які зберігаються в Держархіві, нагальним питанням є забезпечення архіву необхідною площею.

З урахуванням наведеного просимо Вас розглянути питання щодо виділення будівлі, а саме: навчального корпусу, який розміщено за адресою: вул. Генуезька, 22, м. Одеса. У цій будівлі розміщувався Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (ОРІДУ НАДУ), який було ліквідовано та приєднано до Національного університету «Одеська політехніка». Будівля (7810,4 кв. м) колишнього ОРІДУ НАДУ наразі знаходяться у власності Фонду державного майна України балансоутримувач Міністерство освіти і науки України.

Площа будівлі на вул. С. Караванського, 18, в якій зараз розміщується Держархів – 2788,00 кв. м.

Наявність власної будівлі Державного архіву Одеської області надасть можливість розміщення також нотаріального архіву області, архіву органів державної реєстрації актів цивільного стану і Департаменту архівної справи та діловодства Одеської міської ради. Таким чином, буде створено єдине в Україні архівне містечко та архівно-історичний хаб в Одеській області. Це також створить можливості для залучення міжнародних та українських донорів до будівництва і облаштування сучасного архівосховища за всіма вимогами, що зекономить бюджетні кошти, які могли б бути витрачені на будівництво адміністративної будівлі та архівосховищ з нуля.

У зв'язку з вищевикладеним просимо Вас у межах компетенції здійснити заходи щодо виділення у встановленому порядку будівлі, яка знаходиться за адресою: вул. Генуезька, 22, м. Одеса, для розміщення Державного архіву Одеської області.

	Директор					Петро ЛУК'ЯНЧУК		
	03.01.2025							